

Zbrodnia Wołyńska

<https://zbrodniawolynska.pl/zw1/historia/142,Kalendarium.html>
2023-03-22, 05:02

Kalendarium

1941/1942 r. - początek organizowania oddziałów zbrojnych przed ludność ukraińską na Wołyniu, m. in. w celu obrony przed akcjami pacyfikacyjnymi prowadzonymi przez jednostki niemieckie z użyciem policji ukraińskiej. Powstaje wówczas partyzantka dowodzona przez Tarasa Borowcia-Bulbę, przed wojną związanego z orientacją petlurowską, nosząca nazwę Ukraińska Powstańcza Armia (UPA).

1941/1942 r. - początek organizowania oddziałów zbrojnych przed ludność ukraińską na Wołyniu, m. in. w celu obrony przed akcjami pacyfikacyjnymi prowadzonymi przez jednostki niemieckie z użyciem policji ukraińskiej. Powstaje wówczas partyzantka dowodzona przez Tarasa Borowcia-Bulbę, przed wojną związanego z orientacją petlurowską, nosząca nazwę Ukraińska Powstańcza Armia (UPA).

Wiosna/lato 1943 r. - ataki na Tarasa Borowcia-Bulbę za odrzucenie przez niego propozycji podporządkowania się OUN-B i przyłączenia się do trwających czystek Polaków.

Koniec 1942 r. - konferencja referentów wojskowych banderowskiej frakcji OUN we Lwowie, w trakcie której zdecydowano, że należy przystąpić do tworzenia oddziałów partyzanckich, mających w odpowiednim momencie zainicjować ogólnonarodowe powstanie. Ustalono także, że przed wybuchem powstania należy pod groźbą śmierci przymusowo wysiedlić z ziem ukraińskich wszystkich Polaków i Żydów, a tych, którzy nie zechcą wyjechać dobrowolnie, zabić.

1942/43 r. - powstanie na Wołyniu oddziałów partyzanckich tworzonych przez OUN-Bandery, które zaczęły używać bardzo popularnej na Wołyniu nazwy UPA.

9 lutego 1943 r. - wymordowanie przez oddział UPA Hryhorija Perehijniaka „Dowbeszki-Korobki” mieszkańców polskiej wsi Parośle (przeszło 150 Polaków).

Marzec/kwiecień 1943 r. - dezercja ze służby niemieckiej około 5 tys. policjantów ukraińskich, uczestniczących poprzednio w eksterminacji ludności żydowskiej i ich przejście do partyzantki banderowskiej.

W marcu i kwietniu 1943 r. - największe nasilenie zbrodni UPA, głównie w powiatach sarneńskim, kostopolskim i krzemienieckim.

Marzec 1943 - wymordowanie co najmniej 179 osób w Lipnikach przez oddziały UPA podległe Iwanowi Łytwyńczukowi - "Dubowemu".

22/23 kwietnia 1943 r. - spalenie wsi Janowa Dolina, zamordowanie ok. 600 Polaków przez oddziały UPA pod osobistym dowództwem „Dubowego”.

Maj-czerwiec 1943 r. - rozszerzenie „antypolskiej akcji” przez UPA na powiaty dubieński, łucki i zdołbunowski.

Czerwiec 1943 r. - wydanie przez Dmytra Klaczkowskiego „Kłyma Samura” rozkazu

wymordowania polskiej ludności Wołynia.

Lipiec-sierpień 1943 r. - akcje UPA objęły cały Wołyń.

11-12 lipca 1943 r. - apogeum pierwszej fazy terroru ukraińskiego wobec Polaków na Wołyniu. 11 VII równoczesne uderzenie UPA na 99, a 12 VII na 50 wsi polskich (min. Poryck, Sądowa, Zagaje, Kisielin).

Lipiec-sierpień 1943 r. - największa fala napadów UPA na polskie miejscowości (tylko w lipcu zginęło co najmniej 10 tys. Polaków).

28-31 sierpnia 1943 r. - ataki UPA skierowane na 85 miejscowości, głównie w powiatach kowelskim, włodzimierskim oraz lubomelskim (m. in. Ostrówki i Wola Ostrowiecka).

Lipiec-sierpień 1943 r. - największe natężenie działania wokół baz polskiej samoobrony (np. w Hucie Stepańskiej, zniszczonej 18 lipca 1943 r. przez UPA, oraz 30 sierpnia 1943 r. w Przebrażu koło Łucka, gdzie ataki UPA zostały odparte).

1943/44 r. - kolejna fala napadów UPA na polskie miejscowości w powiatach: rówieńskim, łuckim, kowelskim i włodzimierskim.

połowa stycznia 1944 r. - rozpoczęcie koncentracji polskich oddziałów, ok. 6,5 tys. zgrupowanie żołnierzy przyjęło nazwę 27. Wołyńskiej Dywizji Piechoty AK. W ramach działań bojowych 27. DP toczyła walki z placówkami ukraińskimi oraz z Niemcami. W lipcu 1944 r. została zmuszona do przebiccia się na Lubelszczyznę.

połowa 1943 r. - pojedyncze zabójstwa Polaków w Galicji Wschodniej.

koniec 1943 r. - podjęcie decyzji przez centralne kierownictwo OUN-B i UPA na terenie Galicji Wschodniej - pod przywództwem Romana Szuchewycza „Tarasa Czupryni” - o depolonizacji tych obszarów. Rozpoczęcie przez Ukraińców kolportażu ulotek skierowanych do Polaków, nakazujących opuszczenie Galicji Wschodniej pod groźbą śmierci, a następnie przystąpienie do realizacji tych zapowiedzi.

Luty 1944 r. - ostanía fala napadów UPA na Polaków na Wołyniu (np. na klasztor w Wiśniowcu).

1943/1944 r. - pierwsze mordy zbiorowe na Polakach w Galicji Wschodniej dokonane przez UPA (min. Kruhów i Markowa).

Luty 1944 r. - wzrost liczby napadów UPA na osiedla polskie, zwłaszcza w województwie stanisławowskim i tarnopolskim (np. Hanaczów i Berezowica, Korościatyn).

28 lutego 1944 r. - wymordowanie mieszkańców wsi Huta Pieniacka (śmierć ok. 600 osób) przez policyjny 4. pułk policji SS, złożony z ochotników do dywizji SS „Galizien”.

11 marca 1944 r. - wymordowanie przez oddział UPA (prawdopodobnie wspierany przez ochotników do SS „Galizien”) Polaków w klasztorze dominikanów w Podkamieniu.

Marzec 1944 r. - przesunięcie fali zbrodni UPA na teren województwa lwowskiego (np. Huta Wierchobuzka, Wołoczów, Wasylów).

Kwiecień 1944 r. - ataki UPA na Polaków obejmują całą Galicję Wschodnią. W kwietniu 1944

r. liczba ofiar wyniosła 8 tys. osób.

9/10 kwiecień 1944 r. - przystąpienie UPA do mordów na linii od Hanaczowa na północy aż po wieś na południu woj. stanisławowskiego (np. w Tomaszowcach spalono trzysta gospodarstw i zabito 40 Polaków, spalono Pniaki, Sokołów, Zady).

12 kwietnia 1944 r. - wymordowanie przez UPA około 100 Polaków w Hucisku.

Maj-sierpień 1944 r. - kontynuacja akcji UPA przeciwko Polakom (np. Bryńce Zagórne, gdzie zginęło ponad 120 osób, napad na polskich pasażerów pociągu w Zatyłu).

Koniec lipca 1944 r. - podjęcie we Lwowie jawnej działalności przez polskie struktury administracyjne oraz garnizon AK po zdobyciu miasta przez wojska radzieckie i polskie. Ostatecznie rozmowy pomiędzy dowództwem AK a władzami sowieckimi zakończyły się aresztowaniem polskich oficerów przez NKWD oraz rozbiciem i internowaniem ujawnionych oddziałów AK we Lwowie i na prowincji.

Wrzesień 1944 r. - pierwsze rozkazy dowództwa UPA nakazujące ograniczenie czystek antypolskich.

1944/1945 r. - kolejna fala napadów na polskie miejscowości w woj. tarnopolskim (ginie kilka tysięcy Polaków m. in. w Wichrowicy).

Maj 1945 r. - rajd sotni UPA „Wowky” po Lubelszczyźnie w trakcie którego zabito kilkudziesięciu Polaków (m. in. w Borydycy), uznawany za epilog masowych antypolskich czystek.

Marzec-czerwiec 1944 r. - wkroczenie oddziałów UPA na Lubelszczyznę. Powstanie polsko-ukraińskiego frontu. Wzajemne lokalne napady na wieś. W walkach zginęło w sumie kilka tysięcy Polaków i Ukraińców.

9/10 marca 1944 r. - polskie uderzenie na ukraińską wieś Sahryń.

15 marca 1944 r. - zabicie 33 Polaków na stacji kolejowej w Gozdowie przez miejscową bojówkę OUN złożoną z byłych policjantów na służbie niemieckiej.

Luty-kwiecień 1945 r. - fala wzajemnych napadów na ukraińskie i polskie wioski w pasie od Lubaczowa po Sanok.

Marzec-kwiecień 1945 r. - atak polski na ukraińską wieś Pawłokoma (zginęło 365 osób), a następnie uderzenie UPA na polską wieś Wiązownica (zginęło ok. 100 Polaków).

Galeria zdjęć

Aktualności

